

شعر امروز تاجیکستان
با بررسی شعرهای
لایق شیرعلی

www.ketab.ir

روشنای اندیشه

۳۰

کورش جمشیدی

سرشناسه: جمشیدی، کوروش، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدید آور: شعر امروز تاجیکستان با بررسی شعرهای
لایق شیر علی/ کورش جمشیدی
مشخصات نشر: بندرعباس . نشر سمت روشن کلمه، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری: ۱۸۲ ص. ۱۴/۵ در ۲۱/۵ س م.
قروست: روشنائی اندیشه: ۳۰.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۱۹۶-۷۳-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۷۱ - ۱۸۰.
موضوع: شعر، علی، لایق، ۱۹۴۱-۲۰۰۰ م.
موضوع: شعر تاجیکی -- قرن ۲۰ م. -- تاریخ و نقد
Tajik poetry -- 20th century -- History and criticism
شاعران تاجیک -- قرن ۲۰ م. -- نقد و تفسیر
Poets, Tajik -- 20th century -- History and interpretation
رده بندی کنگره: ۸۴/۹۰۸ PIR
رده بندی دیویی: ۸/۶۲۰۹
شماره کتابشناسی ملی: ۹۸۴۴۴۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نویسنده: کوروش جمشیدی
ناشر: سمت روشن کلمه
مدیر مسئول: بداله شهزاد
مدیر اجرایی: هانا زارعی
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۱۹۶-۷۳-۲
صفحه آرا: سعیده زمانی
طراح جلد: هانیه محمودی آبکنار
چاپ اول: پاییز ۱۴۰۳
چاپ و صحافی: پیشگام
شمارگان: ۳۰۰ نسخه
قیمت: ۱۳۰/۰۰۰ تومان

بندرعباس، چهارراه فاطمیه، خیابان شریعتی شمالی، کوچه جاودان ۴.
پشت کلینیک دندانپزشکی مهرگان، ساختمان پارسا، طبقه دوم
۰۹۱۷۳۶۵۷۰۵۰ - ۰۷۶۳۲۲۱۰۵۱۷
Samtroshan@gmail.com
instagram.com/samt_roshan
www.samteroshan.com

حق چاپ محفوظ است

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول- سیر تاریخی سرزمین تاجیکستان
۱۲	تاجیکستان در گذر تاریخ
۱۶	خاستگاه تاجیکان و وجه تسمیه واژه تاجیک
۲۱	فصل دوم- شعر تاجیکستان
۲۲	جایگاه شعر، زبان و ادب تاجیک
۲۵	تقسیم بندی دوره های مختلف ادبیات معاصر تاجیکی
۴۰	درونمایه شعر تاجیکستان
۴۲	تأثیر شعر معاصر ایران بر شعر معاصر تاجیکستان
۴۵	سبک و سبک شناسی
۴۹	قلمروهای سبک شناسی
۵۰	قلمرو زبانی
۵۱	قلمرو فکری
۵۲	قلمرو ادبی
۵۵	فصل سوم- بحث و بررسی شعر لایق شیرعلی
۵۶	مقدمه
۵۷	زندگی نامه لایق شیرعلی
۶۶	واژگان به کار گرفته شده در اشعار لایق شیرعلی

۶۹	واژگان عربی به کار رفته در اشعار لایق شیرعلی
۷۰	واژگان روسی به کار رفته در اشعار لایق شیرعلی
۷۱	فعل
۷۸	ترکیبات اضافی
۸۰	قلمرو ادبی اشعار لایق شیرعلی
۸۲	درباره تصویر
۸۴	آرایه های بیانی
۹۸	علم معانی
۱۰۴	آرایه های لفظی
۱۱۳	روش تحلیل و توجیه
۱۱۴	حس آمیزی
۱۱۴	وزن شعر
۱۱۷	موسیقی و عناصر آهنگ زار در شعر تاجیکستان
۱۲۴	قلمرو فکری اشعار لایق شیرعلی
۱۲۵	میهن دوستی
۱۲۸	توصیف طبیعت تاجیکستان
۱۳۰	اشعار تاریخی- ملی
۱۳۵	لایق و شاهنامه
۱۵۱	عشق

۱۵۵	اندیشه‌های اجتماعی
۱۵۶	توجه به طبیعت
۱۵۸	شکایت از پیری و گذر عمر
۱۵۹	تأثیر قضا و قدر و سرنوشت
۱۶۰	مرگ اندیشی و ستایش مرگ
۱۶۱	مسائل مذهبی
۱۶۱	مقام والای مادر و زن
۱۶۴	اندیشه‌های اخلاقی
۱۶۵	خردگرایی و دانش محوری
۱۶۵	شکایت از فضل و هنر خود
۱۶۶	انسان دوستی
۱۶۶	نگاه لایق به فرهنگ و مذهب تاجیکان و مردم سغد باستان
۱۶۸	لایق و دین مردم ایران باستان
۱۶۸	جدال با هوای نفس و غلبه بر غرایز انسانی
۱۶۹	عشق و امید به زندگی
۱۶۹	اهمیت و جایگاه لاهوتی در شعر لایق شیرعلی
۱۷۱	فهرست منابع

باتوجه به این که این اثر مستخرج از رساله دکتری این جانب
با عنوان «جایگاه و سبک اشعار لایق شیرعلی در ادبیات
فارسی» در دانشگاه پیام نور تهران واحد جنوب می باشد بر
خود واجب می دانم از زحمات اساتید محترم راهنما و مشاور
جناب آقای دکتر علی اصغر بوند شهریاری و جناب آقای دکتر
مرتضی حاجی مزدرانی و همچنین استاد محترم داور جناب
آقای دکتر علی (پدرام) میرزایی، به سپاس راهنمایی ها و
حمایت های بی دریغشان نهایت مراتب قدردانی و سپاس
رایه جا آورم.

www.ketab.ir

تاجیکستان همواره بخشی جدایی‌ناپذیر از ایران‌زمین بوده و ایرانیان و تاجیک‌ها در طی قرون ملت واحدی بوده‌اند و همچنین در مسیر تاریخ خدمات شایسته‌ای به فرهنگ و دانش بشری ارائه کرده‌اند. بنابراین آگاهی از تاریخ، فرهنگ، ادبیات و آشنایی با اندیشمندان و بزرگان این کشور هم‌زمان برای ما ایرانیان مسئله با اهمیتی به شمار می‌رود.

ادبیات تاجیک بخشی از ادبیات کهنسال و غنی زبان فارسی است که در سرزمین فرارود، به خصوص تاجیکستان ریشه دوانیده است و با گل‌های رنگارنگ و خوش بوی بوستانش چشم هر مشتاقی را به خود خیره می‌سازد. این قطعه از سرزمین شعر و ادب آریایی، در قرن شانزدهم میلادی از پیکره واحد ایران‌زمین جدا شد. بعد از شهریاری، ۱۳۸۶: ۳) شایان ذکر است اگر چه ارتباط این حوزه‌ها از هم گسیخته شد و تغییر خط فارسی در تاجیکستان میان سرزمین مادری یعنی ایران و تاجیکان جدایی انداخت، اما ریشه‌های پیوندی که فارسی‌زبانان را به هم نزدیک می‌کرد بسیار عمیق و محکم‌تر از آن بود که به کلی از هم گسسته شود. خوشبختانه امروز این ارتباط ادامه دارد و روز به روز گسترش بیشتری می‌یابد.

به هر روی آنچه واضح است حرکت شاعران و سخنوران جدید تاجیکستان به سوی استفاده از زبان معیار فارسی می‌باشد. با مشاهده چنین حرکت‌هایی در تاجیکستان وظیفه ماست که با آنها در پیشبرد این هدف همراه شویم. زیرا توجه به زبان و ادبیات فارسی در خارج از مرزهای ایران، آرمان مشترکی است که هر فارسی‌دانی باید نسبت به آن احساس ادای دین و وظیفه

داشته باشد. سرزمینی که مدت‌هاست از مام وطن جدا افتاده و سال‌ها زیر شدیدترین فشارهای اجتماعی و فرهنگی بوده و با وجود این که توسط همسایگان عمدتاً ترک زبان احاطه شده؛ همچنان به زبان پارسی دری عشق ورزیده و از آن پاسداری می‌کنند. تحقیق و پژوهش در مورد ادبیات این سرزمین و رفت و آمد ادبای دو کشور برای ما ایرانیان نیز سودمند خواهد بود. یکی از بهره‌های مطالعه آثار ادبی تاجیکستان، آشنایی با واژگان زیبای تاجیکی است که می‌توان از این واژه‌ها برای غنی‌سازی ظرفیت واژگانی زبان فارسی بهره گرفت؛ و یا شاید بتوان از این واژه‌های فارسی تاجیکی به عنوان برابرهایی مناسب به جای واژگان بیگانه راه یافته به زبان فارسی استفاده کرد.

www.ketab.ir